SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2647

av Aron Emilsson (SD)

Incitament för renovering och återbruk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma ekonomiska styrmedel, såsom skattelättnader och skattefri underhållsfond, för att främja renovering, återbruk och bevarande av byggnadsdelar i stället för att ersätta dem med nya och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera rotavdraget till ett avdrag som också premierar reparation, återbruk och hållbara materialval och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa skattefria underhållsfonder för fastighetsägare i syfte att främja långsiktig och varsam byggnadsförvaltning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa avgifter eller skatter på kassering av fullt fungerande byggnadsdetaljer i enlighet med EU:s avfallstrappa och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra kommunala skatteincitament vid kulturarvsanpassade renoveringar samt utveckla lokala stödmodeller för fastighetsägare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I takt med att behovet av resurshushållning blir alltmer påtagligt ökar också kraven på en mer hållbar och cirkulär bygg- och fastighetsförvaltning. Samtidigt riskerar viktiga delar av vårt byggda kulturarv att gå förlorade när varsam renovering och långsiktigt underhåll missgynnas av befintliga ekonomiska styrmedel.

Organisationen Renoveringsraseriet har under senare år lyft fram denna problematik och pekat på möjliga steg för att värna såväl befintliga resurser som god ekonomisk hushållning och vårt byggda kulturarv. Dagens ROT-avdrag är i första hand utformat för att stödja arbetskostnader vid ombyggnad, reparation och underhåll, men ger inga särskilda incitament för återbruk, restaurering av ursprungliga byggnadsdelar eller andra cirkulära lösningar.

Ett sätt att komma till rätta med detta skulle kunna vara att ROT-avdraget reformeras eller byggs ut för att i högre grad främja cirkulära lösningar. Det bör exempelvis kunna omfatta reparation och restaurering av byggnadsdetaljer även när arbetet utförs i specialiserade hantverksverkstäder, liksom användning av återbrukade material. Vidare skulle långlivade, underhållsbara material med god miljöprestanda kunna premieras.

En annan möjlig åtgärd är att utreda möjligheten att införa skattegynnade underhållsfonder, så att fastighetsägare kan avsätta medel för framtida renoveringar och underhåll. Detta skulle skapa bättre förutsättningar för långsiktigt ägande och varsam förvaltning. För fastigheter med kulturhistoriska värden bör särskilda lösningar övervägas.

Onödig kassering av fullt fungerande byggnadsdetaljer utgör också ett betydande resursslöseri. Regeringen bör därför utreda ekonomiska styrmedel som främjar återbruk och minskar onödig kassering, i linje med EU:s avfallshierarki där förebyggande och återanvändning prioriteras framför avfallsgenerering. Samtidigt bör kommuner ges bättre möjligheter att stödja kulturhistoriskt varsamma renoveringar genom rådgivning, lokala stödformer och samverkan med byggnadsvårdsexpertis.

Det är hög tid att reformera skattesystemet och införa målmedvetna incitament som gynnar bevarande, återbruk och hållbar byggförvaltning. Genom att ta tillvara civilsamhällets erfarenheter och integrera dessa i den nationella politiken kan vi stärka resurshushållningen, minska klimatpåverkan och värna vårt byggda kulturarv för kommande generationer.

Aron Emilsson (SD)